

Ni več ne opravičil ne izgovorov

Resolucija, ki jo je odobril pokrajinski svet v Vidmu v sredo, 27. novembra, je izredno pomembna listina ne samo za Slovence v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini, temveč za ves slovenski narod. Prvič se je namreč zgodilo, da je najvišje upravno telo videmske pokrajine zahtevalo, naj rimski parlament »čimprej odobri primeren zaščitni zakon« za Slovence v vseh treh pokrajinah v Furlaniji Julijski krajini, se pravi za Slovence na Tržaškem, Goriškem in Videmskem.

Izredni pomen te resolucije je na dlani. Znano je namreč, da so italijanske politične stranke, s KD na čelu, leta in leta dosledno in odločno odklanjale zaščito za Slovence v videmski pokrajini, češ da tu Slovencev sploh ni, da so vsi prebivalci teh krajev italijanski patrioti, kar da so med drugim dokazali v obeh svetovnih vojnah.

Živo se še spominjamo, kako so oblasti strogo nadzorovale in šikanirale tiste naše Benečane, med drugimi beneškoslovenske duhovnike, ki so se z vsemi demokratičnimi sredstvi upirali najrazličnejšim oblikam pritiska in zahtevali spoštovanje osnovnih človekovih pravic, med katere sodi tudi raba materinega jezika.

Uradna propaganda in pritisk sta začela popuščati in kazati znake neučinkovitosti, ko so se beneški emigranti pričeli v tujini nacionalno osveščati. Poznamo nekaj primerov, ko je mlad beneški fant odšel, v široki svet kot »trikolorist« (bojevit italijanski nacionalist), a se je čez nekaj let vrnil domov kot zaveden beneški Slovenec.

Pomembna prelomnica predstavlja, kot se čudno sliši, tudi strahotni potres iz leta 1976. Tedaj je lepo prišla do izraza slovenska solidarnost, ki je dejansko pripomogla, da so se odstranile mnoge ovire na poti narodnostnega osveščanja. Okrepile so se tedaj stare kulturno prosvetne pobude in so nastale nove, odprt je bil dvojezični šolski center v Špetru itd.

Resolucija videmskega pokrajinskega sveta je rezultat truda in dela mnogih idealistov in entuziastov. Rimski parlament nima več nobenega opravičila ne izgovora. Čimprej mora odobriti zaščitni zakon za vse Slovence v deželi Furlaniji Julijski krajini in torej tudi za naše ljudi v videmski pokrajini.

Drago Legiša

Po obisku Kučana in Rupla v Bonnu

SLOVENIJA NA POTI DO SAMOSTOJNOSTI

Medtem ko pišemo, se slovenski predsednik Kučan in zunanji minister Rupel mudita v Bonnu, kjer sta gosta kanclerja Kohla. Ta je po zadnjem srečanju z Andreottijem izjavil, da bo sta vladi Nemčije in Italije priznali Slovenijo in Hrvaško pred božičem (opazovalci pravijo, da se to utegne zgoditi 18. decembra). Predmet pogovorov med nemškim kanclerjem in slovenskim predsednikom, oziroma med zunanjima ministroma, je bilo predvsem gospodarsko sodelovanje, kar je za mlado slovensko državo naravnost življenjskega pomena. Zanimivo je, da bo čez nekaj dni opravil obisk v Bonnu tudi hrva-

je bilo sprejeto letos junija na Konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi (bila je v Berlinu). Tedaj je bilo poudarjeno, da smejo o lastni prihodnosti odločiti le narodi Jugoslavije. Nemčija od tedaj zagovarja v okviru Evropske skupnosti stališče, da je treba priznati tiste republike, ki si tega želijo in ki spoštujejo človekove pravice in pravice manjšin, poleg tega pa je odločno proti nasilnemu spreminjanju zunanjih in notranjih meja.

Pogovore v Bonnu je gotovo olajšal sklep zunanjih ministrov Evropske skupnosti v Bruslju, naj se omilijo in delno celo odpravijo gospodarske sankcije, ki so bile sprejete zoper Jugoslavijo in ki so, kot je pred kratkim jasno povedal slovenski ministrski predsednik Peterle v Rimu, hudo prizadele zlasti Slovenijo, čeprav ta od vsega začetka strogo spoštuje sklepe mirovne konference v Haagu. Sankcije se po sklepu zunanjih ministrov ES ne tičejo Slovenije, Hrvaške, Makedonije in Bosne ter Hercegovine, veljajo pa še vedno za Srbijo in Črno goro.

Odposlanec glavnega tajnika Združenih narodov, bivši ameriški zunanji minister Cyrus Vance, se s številnim spremstvom

Iz vsebine:

A. Kodelja
Makedonska stvarnost
(str. 2)

R. Dolhar
Ob 50-letnici drugega tržaškega procesa
(str. 5)

J. Paljk
Kaj mi je pomenil Freddy Mercury
(str. 8)

Predsednik republike Cossiga je še vedno v središču pozornosti italijanske javnosti. V torek, 3. t.m., so stavkali sodniki, češ da predsednik republike krši ustavo medtem ko naj bi jim pravosodni minister ogrožal neodvisnost in avtonomijo. Gre vsekakor za hud spor med samimi vrhovi državne oblasti.

ški predsednik Tudjman, kar dokazuje, da se Nemčija živo zanima za stanje, ki nastaja v severnih predelih nekdanje Jugoslavije.

Pred dnevi je šef nemške diplomacije Genscher stališče svoje vlade glede priznanja samostojnosti Slovenije in Hrvaške utemeljeval sklicujoč se na načelo, ki

mudi v Jugoslaviji, kjer skuša urediti vprašanje razmestitve mirovne zbornice Združenih narodov na kriznih območjih. V Beogradu je imel pogovore z Miloševićem in Kadijevičem, srečal pa se je še s Tudjmanom. Dejal je, da modrih čelad ne bo vse dotlej, dokler se ne bo spoštovalo premirje, podpisano konec prejšnjega meseca v Ženevi. Ugotovil je, da se jugoslovanska vojska prepočasi umika iz Hrvaške, za kar sta odgovorni obe strani.

Ukrajina je tudi važna jedrska sila

Zlom sovjetskega komunističnega imperija je že spremenil in še bo korenito spreminjal podobo vzhodne Evrope. Ruska federacija Borisa Jelcina je že letošnjega avgusta vsega upoštevanja vreden dejavnik v mednarodnem svetu, z nedeljskim referendumom o neodvisnosti Ukrajine pa smo dobili novo veliko državo v Evropi. Referenduma se je udeležilo 75% upravičencev, ki so se v ogromni večini izrekli za neodvisnost. Ta dan je bil izvoljen tudi predsednik Leonid Kravčuk, ki je prejel kakih 53% glasov.

Ukrajina ima 53 milijonov prebivalcev in je druga največja država (za Rusko federacijo) na ozemlju nekdanje Sovjetske zveze. Na njenem ozemlju je del sovjetskega jedrskega arzenala, zato je Ukrajina pomembna jedrska sila, in sicer med največjimi na stari ce-

lini. (Jedrsko orožje nekdanje Sovjetske zveze se poleg v Ukrajini nahaja na ozemlju Ruske federacije, Belorusije in Kazakstana). Nujna bodo zato pogajanja z ostalimi jedrskimi silami, zlasti z ZDA za ureditev tega silno pomembnega vprašanja. Ukrajina je od ustanovitve OZN njena članica.

Nova neodvisna država pa ima tudi številna odprta vprašanja, med njimi vprašanje tistih predelov, ki so bili po sporazumu med Hitlerjem in Stalinom odvzeti Romuniji in vključeni v Ukrajino. Romunska vlada zahteva, naj se ti predeli vrnejo Romuniji in je že izjavila, da ne priznava izida referenduma na ozemlju, katerega državna pripadnost je sporna.

Novi predsednik Leonid Kravčuk je bivši komunist in nekdanji predsednik ukrajinskega vrhovnega sovjeta.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 8. decembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder. Enid Blyton: »Pet prijatelj z nova na Kirrinovem otoku«; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Janez Povše: Slovenski obračun s samim seboj; 17.00 Z naših prirediteljev.

■ PONEDELJEK, 9. decembra, ob: 7.20 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Moč tišine - 12. oddaja: Neoromantični realizem: Arnič in Polič; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Homer: »Odiseja«; 12.00 Umetniki pred ogledalom; 12.40 Cecilijanka 1991; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Možiček Kopitljaček«; 15.00 Ko zgodovina zazveni; 15.55 Mi in glasba. Igor Strawinski: Zgodba o vojaku; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Jože Plečnik, slovenski svetovni arhitekt.

■ TOREK, 10. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Alpe Jadran; 9.30 To je življenje; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Homer: »Odiseja«; 12.00 Življenju naproti; 12.40 Cecilijanka 1991; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.50 Mi in glasba. Jakob Jež: Brižinski spomeniki; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Dopsnice z najbližnjega vzhoda; 17.40 Mladi val.

■ SREDA, 11. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev; 9.30 Za smeh in dobro voljo; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Homer: »Odiseja«; 11.45 Priljubljene melodije; 12.40 Cecilijanka 1991; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 16.00 Mi in glasba. Slovenski izvajalci v Mozartovih skladbah; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Jugoslavija po letu '45; 17.50 Mladi val.

■ ČETRTEK, 12. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 »Vojna je obrt, kruta in egoistična«. Slovenski vojniki v 1. svetovni vojni; 9.30 To je življenje; 9.40 Dvajset minut z...; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Homer: »Odiseja«; 12.00 Skozi tančico molka; 12.40 Cecilijanka 1991; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Mi in glasba: Ob Gallusovem letu. Gallusovo zvočno bogastvo; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Četrtkova srečanja: Trst, december 1941. Ob 50-letnici drugega tržaškega procesa.

■ PETEK, 13. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Halo, dober dan! Tu 362875; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Homer: »Odiseja«; 12.00 Iz Četrtkovih srečanj; 12.40 Cecilijanka 1991; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Kje je pristalo letalo?«; 14.30 Od Milj do Devina; 16.00 Mi in glasba: pianista Alenka in Igor Dekleva.

■ SOBOTA, 14. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 9.30 Zdravniški nasveti; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v Kulturnem domu v Trstu. Simfonični orkester RTV Slovenija vodi Anton Nanut; 11.30 Homer: »Odiseja«; 12.00 Rezija in Kanalska dolina; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.00 Svet skozi lunin pogled; 16.00 Mi in glasba. Mladi izvajalci: harmonikar Dario Savron; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Alpe Jadran.

Makedonija in njena stvarnost

Makedonsko politično vodstvo se zaveda, da so mu dnevi šteti, vsaj v sedanjem sestavu in sedanji obliki. Velika negotovost visi tudi nad makedonsko pravoslavno Cerkvijo, saj je po razglasitvi samostojnosti srbska pravoslavna Cerkev ni priznala. Ustave še niso sprejeli, mir pa je načet na vseh področjih, od socialnih neredov do osebne ogroženosti.

Na ozemlju Makedonije dejansko živijo trije narodi: Makedonci, Albanci in Srbi. Albanci so blokirali volitve, ker sanjajo o svoji republiki. Srbov pa je do letošnjega februarja bilo komaj štirideset tisoč, po tem času pa se je njihovo število nenadoma povečalo nad tristo tisoč. Kljub temu Makedonci obtožujejo, da jih nasilno asimilirajo in preganjajo. Zelo ostru sta prav podpredsednik srbske skupščine Obradović in znani zagovornik srbizacije Makedonije general Tomislav Simič. Ta dva sta po televizijski debati jasno dala vedeti makedonskemu vodstvu, da Srbi in vojska nimata nič proti, če

NOVI LIST je v prodaji:
v TRŽAŠKI KNJIGARNI
Trst - ul. sv. Frančiška 20
na postaji openskega tramvaja
Trst - Trg Oberdan
v KATOLIŠKI KNJIGARNI
Gorica - Travnik, 25

se oni odcepijo, vendar brez Srbov in seveda brez srbskih vasi. Tako poskušajo na te prebivalce vplivati zelo diktatorsko. Prve dni novembra je z velikim pompom stranka Gibanje za Jugoslavijo pobrala po srbskih vaseh fante (mimogrede je prisilila tudi druge) da so šli »prostovoljno« nad Hrvate.

Svetovna javnost se je tudi zgrozila, ko je izvedela, da meje med Makedonijo in Albanijo skoraj nihče več ne straži. Zato pa prihajajo iz Albanije sestradane tolpe Albancev, ki ropajo in kradejo po makedonskih vaseh. Makedonci pa so deležni še ene tipične srbske posebnosti. Vojaška policija, ki jo sestavljajo Srbi, redno vdira v makedonske in albanske domove, krade, pretepa, posiljuje... Ljudje so tiho in molčijo, saj je general Kikanjč že nekajkrat javno po televiziji opozoril prebivalce, da bo vojska ostro ukrepala zoper vsako nasilje in odpor. Podobne provokacije so bile v Skopju. Ko je zasedala skupščina, so ves dan nizko preletavala letala in na vprašanje zakaj, je bil kratek odgovor: »Vojaške vaje!«

Svojstven problem so zaprti oficirji makedonske narodnosti, ki jim sodijo na vojaških sodiščih zaradi uporov, nediscipline itd. Med njimi je znani kontraadmiral Bačinov, za katerega se govori, da so mu prisodili dosmrtno ječo.

Makedonska neodvisnost je in ostane cena, ki bo ta narod zelo veliko stala. Makedonski gospodarstveni-

ki, kot tudi politiki, se zavedajo, da so od vseh jugoslovanskih narodov na najslabšem položaju. Na eni strani jih bremenijo Bolgari, s katerimi so v sporu že od ustanovitve republike, na drugi strani so Srbi in ves sedanji propadli jugoslovanski aparat, na tretji strani pa evropska blokada. Srbi jim ne dopuščajo svobodnega prodora na evropski trg, saj jim dnevno blokirajo transport, ki gre po njihovem ozemlju. Zato ima njihovo gospodarstvo dnevno ogromno škodo. Prav tako jim je popolnoma onemogočen prevoz zelenjave in sadja v Slovenijo, ki jim je bil izredno velik vir dohodkov.

Skratka, tudi temu slovanskemu narodu ob Vardarju bije plat zvona. Zanimivo pa je, da se o Makedoniji piše mnogo manj kot o ostalih jugoslovanskih narodih. Kot kaže, Srbi si zaradi Makedonije ne delajo utvar. Gospodarsko so jih popolnoma oslabil, politično so jih utesnili, na verskem področju pa so že od nekdaj bili v stalnem sporu s srbsko Cerkvijo zaradi svoje avtokefalnosti (samostojnosti). Srbski apetit po Veliki Srbiji se tako nadaljuje. Črna Gora je itak že njen sestavni del. Makedonija je gospodarsko zlomljena, novo ozemlje nekdanje Hrvaške je skoraj zasedeno, res pa je, da jim pod domačo streho vre na Sandžaku, kjer se prebujajo muslimani, kot se tudi Albanski kotel na Kosovu in Metohiji še ni pomiril. Tako se pričakuje, da se bo fronta prenesla v Makedonijo, Sandžak in seveda na Kosovo, oziroma Metohijo, čeprav bi prišle modre čelade na razmejitveno črto med Hrvaško in Srbijo. Za vse te predele pa je še vedno dovolj srbskih prostovoljcev in tudi plačancev, kot tudi dovolj orožja, ki so ga skupaj kupovali vsi bratski narodi bivše Titove Jugoslavije, ki seveda niso tedaj niti sanjali, da ga bodo porabili za medsebojno klanje...

Vse skupaj zveni kot grozljivka, je pa dejstvo, da politični razplet trenutno gre v to smer. Se bo tudi dejansko tako končal?

Ambrož Kodelja

Naša manjšina
zahteva
mednarodna jamstva

Dne 2. t.m. je odposlanstvo slovenske manjšine imelo v Trstu pogovor s člani predsedstva Evropskega urada za manj razširjene jezike. Urad so zastopali predsednik Chapalain, glavni tajnik O'Riagan in podpredsednik Jennings. V slovenskem odposlanstvu so bili predstavniki Slovenske skupnosti, SKGZ ter slovenski predstavniki PDS, PSI in Gibanja za komunistično prenovo. Pogovora so se udeležili tudi predsednik ustanove Confemili Ardizzone, član predsedstva Brezigar in evropski parlamentarec Rossetti, ki se v evropskem parlamentu med drugim zanima za manjšinska vprašanja.

Slovensko odposlanstvo je orisalo trenutni položaj slovenske manjšine v Italiji, pri čemer je poudarilo, kako ne obstajajo zakonske norme, ki bi natančno zaščitile pravice manjšine. Osutek zaščitnega zakona še vedno leži v predalih rimskega parlamenta. Pri tem je odposlanstvo ugotovilo, da se italijanska vlada živo zavzema na evropski ravni za potrebe italijanske manjšine v Istri, s katero so Slovenci v Italiji solidarni, a prav nič ne naredi, razen kake načelne izjave, da bi se uredili odprti problemi slovenske manjšine v Furlaniji-Juljski krajini. Zato slovenska manjšina zahteva, naj morebitni mednarodni sporazumi, ki zadevajo zaščito italijanske manjšine v Sloveniji in Hrvaški, vsebujejo tudi natančna mednarodna jamstva za Sloveno v Italiji.

Ssk o krizi Primorskega dnevnika

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti izraža veliko zaskrbljenost ob novici, da je Založništvo tržaškega tiska sprožilo postopek za odpust šestih časnika Primorskega dnevnika in še 16 drugih uslužbencev ZTT. Ogrožena sta tako obstoj in kakovost edinega slovenskega dnevnika v zamejstvu. To je za našo narodnostno skupnost nesprejemljivo, čeprav časopis še vedno ni dosegel zasnove in uprave, ki bi odražali vso manjšinsko skupnost.

Ssk izraža solidarnost vsem uslužbencem in jih podpira pri prizadevanjih za ohranitev delovnega mesta.

Deželno tajništvo pa je še posebej

zaskrbljeno, ko v sindikalnem sporočilu bere o pogovorih glede usode Primorskega dnevnika z nekaterimi gospodarskimi partnerji, takoj za tem pa javno postavljeno vprašanje o tem, ali bodo morebitna nova partnerstva koristila časopisu in slovenski zavesti in katera so jamstva, da Primorski dnevnik ohrani podobo časopisa slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Deželno tajništvo Ssk je zato naslovilo na sindikalno skupščino novinarjev ter na upravni svet ZTT prošnjo za srečanja in razgovor o kriznem položaju. O usodi Primorskega dnevnika bo nato poglobljeno razpravljalo na svojem zasedanju.

Srečanje mladih na Rogli

V nedeljo, 1. t.m., se je na Rogli zaključilo dvodnevno srečanje slovenskih zamejskih mladinskih organizacij in organizacij, ki delujejo v okviru Mladinskega sveta Slovenije. Srečanje je bilo namenjeno medsebojnemu spoznavanju in ustvarjanju možnosti za tesnejše sodelovanje med vsemi slovenskimi mladinskimi organizacijami ne glede na geografsko le-

go njihovega delovanja. Po okrogli mizi s Spomenko Hribar so razne delovne skupine obravnavale različne teme. Razpravljali so npr. o vlogi mladih in o možnostih neposrednega sodelovanja v okviru Svetovnega slovenskega kongresa, o slovenskih zamejskih mladinskih organizacijah in o slovenski mladinski politiki. Nadalje je bil govor o možnostih za študijsko in poklicno sodelovanje med mladimi Slovenci po svetu in o konkretnih pobudah za okrepitev stikov med organizacijami, ki delujejo tako v Sloveniji kot tudi v zamejstvu.

Srečanja se je udeležilo nad 40 mladih; iz Slovenije so bili prisotni predstavniki osemnajstih organizacij, iz zamejstva pa jih je bilo sedem. Udeleženci iz Furlanije-Juljske krajine, avstrijske koroške in iz Madžarske so imeli tudi možnost, da seznanijo in opozorijo svoje sovrstnike na mnoge probleme, s katerimi so morajo srečevati. Ti so gotovo največji na Madžarskem, kjer Porabski Slovenci nimajo svoje mladinske organizacije, pogrešajo izobražence, slovenskega duhovnika, pa tudi mejni prehod s Slovenijo. Predstavniki slovenske mladine iz naše dežele in Koroške pa so predvsem opozorili na nespoštovanje

Delegacija Ssk na obisku v slovenskem parlamentu

Dr. France Bučar

V petek, 29. novembra, sta predsednik slovenskega parlamenta France Bučar in namestnik zunanjega ministra Zoran Thaler sprejela delegacijo Slovenske skupnosti, ki sta jo sestavljala deželni predsednik Marjan Terpin in deželni svetovalec Bojan Brezigar. Predstavnik slovenske manjšine v Italiji sta seznanila svoja gostitelja s potekom razprave v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine o vprašanju rabe slovensščine. Opozorila sta tudi, da namerava deželna uprava zmanjšati dosedanje število svetovalskih skupin ne glede na to, če gre za skupine, ki predstavljajo manjšinske stranke. Trenutno vse kaže, da bo dežela ta namen tudi uresničila.

Predsednik parlamenta Bučar je povedal, kako manjšinska vprašanja rešujejo v Sloveniji. Predstavniki italijanske narodnostne skupnosti se lahko v parlamentu izražajo v materinem jeziku, poleg tega ima italijanska manjšinska stranka svojo samostojno skupino. Namestnik zunanjega ministra Thaler je poudaril, da se namerava nova slovenska vlada resno zavzeti za rešitev problemov svoje manjšine v Italiji. S tem v zvezi so v teku dogovori z italijanskim ministrom za zunanje zadeve.

V sredo, 11. decembra, bo gost društva »Jadro« v Romjanu dr. Aleksander Furlan iz Ronk, ki bo prikazal zanimive barvne diapozitive o severni Evropi (Anglija in Irska). Srečanje bo na društvenem seдеžu ob 20. uri.

državnih obvez do pravic manjšine in ugotovili, da je Slovenija že vrsto let lahko za zgled vsem evropskim državam, ki se ukvarjajo z reševanjem in urejanjem manjšinske zakonodaje. Slovensko narodnostno skupnost iz FJK so predstavljale delegacije Mladinske sekcije Ssk, Slovenske zamejske skavtske organizacije, Mladinskega odbora SKGZ in Mladinskega odbora Slovenske prosvete.

* * *

V Maastrichtu na Nizozemskem bo 9. in 10. t.m. vrhunsko zasedanje Evropske dvanajsterice. Predstavniki prizadetih držav bi morali razpravljati in sklepiti o evropski politični, monetarni in gospodarski uniji. Ustrezne sklepe bi dvanajsterica morala po načrtih in programih uresničiti do konca leta 1992. Gre seveda za kočljiva vprašanja, ki se tičejo predvsem pristojnosti evropskega parlamenta in parlamenta vsake posamezne države članice. Do trenutka, ko pišemo, ni bilo doseženo popolno soglasje. Ni izključeno, da bo v Maastrichtu padel tudi kak sklep, ki bo zadeval jugoslovansko krizo in vse, kar je z njo povezano.

Arhitektonske lepote našega Krasa

Križ pri Šmarjah

Malokdo ne pozna prijaznega Križa pri Šmarjah, to je srednjevelike vasi, ki leži v najbolj značilnem področju kraške planote, v predelu, kjer pridobivamo dragoceni teran. Vasica je v zadnjih letih precej spremenila svoj videz, saj je vse več popravljenih in novih hiš, kar dobro pa se je ohranilo tudi staro jedro. Ljubitelji kraške arhitekture pridejo tu na svoj račun, saj je v Križu nekaj dobro ohranjenih lepih portalov z značilnimi motivi, nekaj starinskih dvorišč, dva pilja, nedaleč pa je tudi šepuljska cerkva s starimi freskami, ki ponazarjajo prihod sv. Treh kraljev. Trenutno šteje okrog 280 hiš, v katerih živi približno 300 ljudi. Pred vojno je bila vas dosti manjša, število naseljen se je povečalo v povojnem času in še naprej raste. Kot zanimivost naj navedem, da je bil po doslej zbranih podatkih prvi priimek v vasi Starc, ki naj bi se bil pojavil okrog leta 1650. »Starci« naj bi se bili takrat priselili iz Istre. Najprej naj bi bili prišli v Barkovlje, zatem pa v Križ in sosednje vasi. (Tekst in sliki: D. Bradassi)

Skrbno izdelan in okrašen napis na portalu, ki je delo domačega kamnoseka

Slovenska kulturno-gospodarska zveza
Zveza slovenskih kulturnih društev

VLOGA MEDIJEV V PLURALIZACIJI SLOVENSKE DRUŽBE

SODELUJEJO:

DUŠAN UDOVIČ - glavni urednik Primorskega dnevnika in predsednik odbora za informiranje pri SKGZ

DRAGO BALAZIČ - odgovorni urednik informativnih oddaj Radia Slovenije

SAŠA RUDOLF - namestnik glavnega urednika pri deželnem seдеžu RAI, odgovoren za slovenska poročila

LADO AMBROŽIČ - odgovorni urednik informativnih oddaj Televizije Slovenija

DANILO SLIVNIK - namestnik direktorja, glavnega in odgovornega urednika Dela

Večer bo vodil Rudi Pavšič, novinar in predsednik ZSKD Gorica

Kulturni dom, Ul. Brass 20, v četrtek, 12. decembra, ob 18. uri

Zborovska kultura na Tržaškem boleha

Ko bi se kot tujec znašel v Trstu v nedeljo, 1. decembra, ter bi kljub ne najboljši »reklamizaciji« našel pot v Kulturni dom na revijo pevskih zborov, ki jo je že 26. leto priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov, bi bil z nastopom zadovoljen. Peto je 9 pevskih zborov, ki naj jih za kroniko naštejemo: mešani zbor PD Mačkolje, ki ga vodi Ignac Duh, dekliški zbor Vesna iz Sv. Križa, ki ga vodi Bogdan Kralj, pod vodstvom Toneta Bedenčiča je pel še mešani zbor z Repentabra, prvi del sporeda pa je zaključil dekliški zbor Vesela pomlad z Opčin pod vodstvom Franca Pohajača. Drugi del se je začel z nastopom dekliške-

lovanju. Ta kriza se je odražala v številu sodelujočih zborov, saj je letos bila opazna odsotnost zlasti nekaterih cerkvenih pevskih zborov, ki so drugače redno sodelovali na reviji, redno pa tudi pojejo na cerkvenih korih.

Če se torej nekoliko zamislimo ob tem pojavu, lahko rečemo, da zmore zborovska kultura na Tržaškem tudi visoke polete, kot je to dokazal zelo uspeli in izredno kvalitetni podvig koncerta »Gallusovo zvočno bogastvo«, da pa boleha ostala zborovska dejavnost, tista, ki ima mogoče celo večji družbeni pomen. Kaj pomaga namreč, da zmoremo enkrat na desetletje kak kvaliteten koncert, če pa je npr. stanje na korih v tržaški cerkvah milo rečeno žalostno, tako da nekateri posebno požrtvovalni pevci hitijo od cerkve do cerkve, da pomagajo pri petju! Povprečna starost teh cerk-

venih pevcev je visoka. Razveseljivo je poslušati zборе (tudi tiste, ki so peli v nedeljo) in ugotoviti, da v njih poje veliko mladih in tudi ambicioznih pevcev. Žalostno pa je ugotoviti, da večina le-teh ni pripravljena na nedeljsko jutranjo »žrtev« in pomagati pri glasbenem oblikovanju liturgij. To so vprašanja, ki niso omalovažujoča. Tudi ta vprašanja so važna za našo narodno skupnost in premalo se je zavedajo tudi naši glasbeni vzgojitelji, ki so v zadnjih desetletjih mogoče vzgojili (vsaj do določene mere) več sto pianistov, da ne govorimo o drugih glasbenikih, a bi danes na prste lahko sešteli mlade, ki orglajo po cerkvah.

O teh vprašanjih se moramo zamisliti ob letošnji reviji zborov v tržaškem Kulturnem domu, ki je drugače bila prijetna in kvalitetno dokaj dobra!

Marko Tavčar

Razpis natečaja

Tržaška pokrajina razpisuje natečaj s pisno nalogo in naslovi za dve delovni mesti vzgojnega pomočnika. Prijavijo se lahko tisti, ki so opravili višjo šolo in ki so stari od 18 do 40 let. Kandidati morajo poslati prošnjo z vso potrebno dokumentacijo do 15. januarja 1992. Vse podrobnejše informacije lahko dobite v pravnem uradu (Ufficio Stato Giuridico) tržaške pokrajine v Ul. S. Anastasio 3. Uradi so odprti ob ponedeljkih, sredah in petkih od 10. do 12. ure.

* * *

V sredo, 11. decembra, bo v gostilni Gruden v Šempolaju predstavitev treh knjig iz zbirke »Devina«, ki jih je izdalo Založništvo tržaškega tiska. Gre za dela Miroslave Košute »Riba kanica«, Marka Sosiča »Rosa na steklu« in Aceta Mermolje »Elegije in basni«. Na predstavitvi bodo spregovorili prof. Marija Prijavec, prof. Ivan Verč in Peter Kolšek. Začetek ob 20. uri.

SLOVENSKA SKUPNOST GORICA

vabi na delovni

Pokrajinski kongres

v petek, 6. decembra, ob 20. uri.

Konferenčna dvorana
Palace hotela v Gorici,
Korzo Italia, 63.

Dnevni red:

- Sprememba statuta
- Izvolitev delegatov za deželni kongres
- razno

ga zbora iz Devina, katerega vodi Herman Antonič, sledil je nastop mešanega zbora PD Kolonkovec, katerega vodi mladi dirigent Aleksander Sluga, nastopili pa so še mešani zbor Skala iz Gropade (ta zbor vodi Anastazija Purič), moški zbor Fantje izpod Grmade, ki ga vodi Ivo Kralj, in na koncu še mešani zbor Milan Pertot iz Barkovelj, ki ga vodi Aleksandra Pertot. Zaradi bolezni v ansamblu pa je odpadel nastop moškega zbora Novega svetega Antona iz Trsta.

Zbori so na splošno peli dobro, nekateri so pokazali visoko stopnjo pevske kulture, tako vokalne tehnike kakor tudi muziciranja in posredovanja najglobljih sporočil, ki jih lahko ima pesem. To je torej pozitivno. Spored, ki ga je povezovala Tamara Stanese, je bil zanimiv, slišali smo tudi nekaj skladb renesančnega skladatelja Jacobusa Gallusa, čigar 400-letnice smrti se spominjamo letos. Ob tem pa so zbori ob bolj ali manj znanih priredbah slovenskih ljudskih pesmi raznih avtorjev izvajali tudi skladbe sodobnih avtorjev.

Kot je povedal v uvodnem nagovoru predsednik Zveze cerkvenih pevskih zborov prof. Zorko Harej, pa je na Tržaškem opaziti določeno krizo v zborovskem de-

Razmišljanje ob svetem Miklavžu

Otrokom in odraslim je najljubši svetnik, poznajo ga tudi neverni, s seboj prinaša celo vrečo daril: gotovo ste razumeli, da je to sv. Miklavž. Tudi leto 91 se počasi nagiba h koncu in prav Miklavževo, 6. december, nam naznanja prihod najlepšega obdobja. Vse postaja nekam praznično, bolj človeško, bolj žlahtno, tudi ljudje so drugačni. In že otrokov nasmeh in sreča ob prihodu priljubljenega starca vli-vata odraslim novega življenjskega poguma in pričakovanja.

V tem trenutku se moramo spomniti na tiste uboge otroke, ki jih je vojna vihra pregnala iz Hrvaške, ki so lačni, ranjeni, bolni, ki so izgubili starše in sorodnike, ki so v nekaj letih življenja pretrpeli toliko, kolikor večina izmed nas ni in verjetno ne bo v vsem življenju. Tudi z manjšim darilcem bi jih sv. Miklavž še kako osrečil...

Trst se iz pustega in otožnega mesta te dni spreminja v pravo metro-

Takšni prijetni prizori se nam ponujajo že v vsaki izložbi (foto D. Bradassi)

polo, polno življenja in lučk. Tudi v večernih urah je na cesti pravi živ žav, sklepajo se najpomembnejše kupčije v letu, zato je december za trgov-

ce zlata vreden. In tudi tržaški trgovci, ki so v realni (ali domnevni) krizi, si bodo prav gotovo precej opomogli. Škoda le, da se bo januarja vse to končalo in da bo naše mesto takrat zadobilo svojo običajno podobo. Vendar sedaj uživajmo in pozabimo na običajne tegobe, imam celo vtis, da Trst v praznični obleki ni toliko protislovenski kot običajno, da zglada bolj dober in kulturn. Najbrž je to le vtis in bo tak tudi ostal.

Napočil je čas obračunov in novih programov. Vsak se želi čim boljše posloviti od tekočega leta, zato so ljudje v tem mesecu kar se da »neoporečni«. Treba si je začrtati programe za naprej, ustvariti si je treba nove želje in upanja. Dragi sv. Miklavž, prinesi nam, če že ne moreš letos vsaj prihodnje leto, zaščitni zakon, priznanje Slovenije in predvsem obilico srčno-človeške kulture pri nas in povsod...

(Dar)

Naše mesto se je v teh prazničnih dneh odelo v luči

(foto D. Bradassi)

Ob 50-letnici drugega tržaškega procesa

Spomin na Dorčeta Sardoča

Sedaj enega prijatelja več. Na pokopališču. Na tem lepem, malem, prisojnem pokopališču, v Sardočevem rodnem Slivnem, v zavetju cerkve sv. Marije Magdale, je končno pokopan dr. Dorče Sardoč. S tega pokopališča pogled sega preko kraške gmajne, ki valovi do Sesljskega zaliva, daleč preko Tržiškega zaliva v Gradežko laguno.

In prav na to Gradežko laguno me veže zelo lep spomin na Dorčeta Sardoča. Bilo je proti koncu zadnjega predvojnega poletja ali pa morda že v začetku jeseni, ko je oče odločil, da pojde naša družina za dva tedna na morje, in sicer v Gradež. Nastanili smo se v majhnem hotelu in začeli pridno zahajati na plažo. Nekega jutra pa mi je oče dejal, da ne bova šla na plažo, temveč da se bova vozila s čolnom. Šla sva torej po obmorski promenadi daleč do svetilnika na koncu pomola, ki na zahodu štrli daleč v prostrano laguno. Le kje se bova vozila s čolnom, sem si mislil, pa mi je to kmalu postalo jasno. Na koncu pomola se je obrežju približal špičast čoln, v katerem je nekdo z enojnim veslom krepko mahal zdaj v desno zdaj v levo. Kaj kmalu sem v veslaču prepoznal družinskega prijatelja dr. Sardoča. Le kaj počenja Sardoč v Gradežu, sem pomislil, saj sem bil vajen le njegovih sobotnih obiskov pri nas doma, na Trbižu. Tudi v otroško pamet se je tedaj prikradel sum, da najin sprehod na skalnati pomol in srečanje s prijateljem ni bilo zgolj naključno. Kot seveda tudi ne naše neobičajno družinsko letovanje v Gradežu. Šele mnogo let kasneje sem zvedel, da je bil Sardoč tam konfiniran pod policijskim nadzorstvom, potem ko je bil nekaj dni prej izpuščen iz zapora. Duče je namreč tisto potje stopil v vojno na strani osi in je zato spravil v zapore vse slovenske anti-fašiste na vzhodni italijanski meji.

Z očetom sva se torej skobacala v gugajočo se platneno barko. Bil je dvosedežni kajak, ki ga je Sardoču nekaj dni prej v Gradež prinesel Ščuka. Jaz sem sedel čisto spredaj in se z nogami skoraj dotikal krme čolna. Imel sem občutek, da sedim prav v vodi; opazoval sem špičasti kljun barke, ki je rezal morsk gladino. Nizka barka se je močno nagnila na eno stran, kadar sta Dorče in oče z enoj-

nim veslom zamahnila po morsk gladini. Moram reči, da mi ni bilo ravno prijetno pri srcu, ker sem se tedaj še bal vode, saj še nisem znal plavati. In tudi dejstvo, da je bila voda v laguni malo globoka, tako da se je videlo njeno valovito peščeno dno, mi ni bilo v veliko tolažbo. Za mojo tedanjo višino je bilo vsekakor preveč. S čolnom smo torej zavili proč od obljudene plaže, proč od indiskretnih pogledov, na severno stran otoka, tako da sem Barbanski otok videl enkrat z neobičajne morske strani in tudi iz neobičajne perspektive, pač s same morske gladine. Zato se mi je zdela cerkev zelo visoka. Tako smo vse dopoldne veslali po laguni. Oče in Sardoč sta se tudi kopala, medtem ko sem jaz v strahu ostal v gugajočem se čolničku. Ko smo se opoldne nekje na samotnem obrežju razšli, mi je oče zaščel, da nikomur ne smem ziniti, koga sva srečala. Bil sem vesel, da mi je oče zaupal skrivnost, ki sem jo skrbno čuval. Tajinstveno križarjenje po Gradežki laguni pa se je med letovanjem še večkrat ponovilo.

Izšli sta 1. in 2. številka glasila Sklada Mitja Čuk

ŠKRAT

Mesečnik je v prodaji v Trstu in Gorici.

Sardoču se je torej uresničila želja, da je bil po kratkem, začasnem postanku na Goriškem pokopališču položen v domačo zemljo v rodnem Slivnem. Pa bi se mu lahko tudi ne. Lahko bi bil v zimskem decembrskem jutru pokopan v tuji zemlji in potem po golem naključju in zaslugi poštenega domačina prekopan v prvih po-vojnih mesecih na pokopališču pri Sveti Ani. A njemu je usoda po drugem tržaškem procesu namenila še skoraj petdeset let življenja.

Tudi tisti decembrski večer se mi je globoko vtisnil v otroško zavest, ko je vsa družina nemo sedela pred radijskim sprejemnikom in je napovedovalec zmagoslavno zagotavljal, da je posebno sodišče vzorno sodilo slovenskim teroristom, ki da jih je doletela pravična kazen, smrtna obsodba. Tudi meni je zastal dih, ko je med ob-

sojenimi na smrt, ki jih nisem poznal, bil imenovan naš družinski prijatelj, dr. Sardoč. Težka mora je legla na našo družino. Kamen se nam je odvalil od srca šele naslednjega dne, ko smo zvedeli, da Sardoč ni bil ustreljen, temveč da je bila našemu družinskemu prijatelju in trem drugim tovarišem smrtna obsodba spremenjena v dosmrtno ječo. Te pa itak ne bo odsedel, je tedaj pomodroval z olajšanjem oče, ker bo fašizem prej vrag vzela. O tem je bil oče trdno prepričan. Takrat pa se je pojem nasilne smrti prikradel prvič v mojo dušo in povsem jasno mi je postalo, da je režim, ki nas je kot šolske otroke oblačil v smešne uniforme, izvajal nasilje nad našim narodom.

To so bili mrki časi fašističnega ustrahovanja po celotnem slovenskem ozemlju. Tudi na Trbižu se je na nekem zidu pojavil napis: Morte all'orjunascio. Tedaj nisem vedel, kaj pomeni naziv orjunaš. Zvedel pa sem, da je bila grožnja namenjena mojemu očetju.

Pisalo se je prelomno leto 1941. Na Slovenskem je vzplamtel plamen odpora, ki so se ga posebno razveselili Primorci. Duče je v juniju napovedal vojno Angliji in Franciji in Sardoč si

je mislil: končno, zdaj bo tudi tebe konec. In se je odpravil na izlet po znanih planinah.

Na Mali Gori pri Ribnici na Dolenjskem je naslednje leto v prvem spopadu slovenskih upornikov z italijanskimi okupatorji padel tigrovec Danilo Zelen, ki so ga fašisti z bogato tiralico iskali že mnogo let. Več desetletij ni dobil primerne priznanja za junaško opravljeno delo v korist primorskih Slovencev.

Ob Sardočevem slovesu sem dejal: »Osebnost mislim, da ima tigrovska organizacija še mnogo odprtih računov ne le z evropsko, ampak tudi s slovensko zgodovino. Mislim, da ni prav, da odraščajo generacije naše mladine, ki prav o delovanju mladinskih organizacij in tigrovskih narodnjakov iz zgodovinskih knjig ničesar ne izvedo. To enostavno ni intelektualno pošteno. Morda je Sardoč tudi zato po vojni opustil vsako politično delo.«

Tigrovca Danila Zelena smo letos končno rešili iz pozabe. Napoved Dorčeta Sardoča in mojega očeta, da bo fašizem kmalu vrag vzela, se je uresničila, a vsa pričakovanja našega naroda na Primorskem ne.

Letos poteka petdeset let od drugega tržaškega procesa pred fašističnim posebnim sodiščem. In petdeset let od dogodkov, ki so preusmerili tok slovenske zgodovine.

Prav je, da se jih spomnimo in ob tem globoko zamislimo.

Župan A. Scarano je odstopil

Antonio Scarano

Goriški župan Scarano je odstopil. Tako je ravnal v znak protesta, ker je večina občinskega sveta glasovala proti predlogu, naj se na mirenskem letališču zgradi veliko poslopje, v katerem bi bila šola za finančne stražnike. Župan je bil odločno za izvedbo tega načrta, večina občinskega sveta pa je bila proti, predvsem iz ekoloških razlogov. Kar je župana privedlo do odstopa, pa je dejstvo, da so proti njegovemu predlogu glasovali tudi nekateri svetovalci Kršč. demokracije. S tem pa se Scarano nikakor ni mogel sprijazniti in je uresničil grožnjo, ki jo je bil napovedal.

Slovenska skupnost je tudi proti gradnji šole na letališču, torej v neposredni bližini Štandre-

ža. Ta je že tako doslej imel ogromno, rekli bi celo nepopravljivo škodo od raznih infrastruktur, kot sta na primer avtocesta in tovorno postajališče. Večina občinskega sveta v Gorici je mnenja, da je treba čimbolj zavarovati in ohraniti zelene površine, ki se ne bi smele brez potrebe žrtvovati na oltar urbanizacije. V Gorici obstaja vrsta vojašnic, ki so prazne in bi se lahko preuredile v druge namene, na primer za šolo za finančne stražnike. Znano je tudi, kako je občinska uprava v bližnjem Fojanu ponudila skoraj novo, zdaj prazno vojašnico ministrstvu za finance, da bi vanjo namestili šolo za finančne stražnike.

Župan Scarano je že prej večkrat prišel v spor z nekaterimi predstavniki svoje stranke, ki se niso strinjali z njegovimi pogledi in stališči. Govori se tudi, da namerava kandidirati za rimski parlament. Zadeva s šolo za finančne stražnike je nekakšen višek nesoglasij znotraj goriške KD, ki je z odstopom župana povzročila hudo krizo v goriški občinski upravi.

Proti predlogu župana Scarana o gradnji šole za finančne stražnike na mirenskem letališču sta glasovala oba predstavnika Slovenske skupnosti, odbornik Breščak in svetovalac Bernard Špacapan.

Dr. Janez Bogataj v DSI v Trstu

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu je v ponedeljek, 2. t.m., predaval dr. Janez Bogataj. Govoril je o ohranjanju slovenske kulturne dediščine. Svoje izvajanja je gost opremil z zelo zgovornimi diapozitivi. Dr. Bogataj je predvsem poudaril, da kulturna dediščina niso samo vrhunske umetnine, pač pa da sodi v to kategorijo vsa narodova ustvarjalnost — od arhitekture, folklore, kulinarike pa

vse do ljudske obrti, narodnih noš, pustnih mask itd. »Mi smo glede tega izredno bogat narod,« je dejal predavatelj, »vendar na žalost tega bogastva ne znamo pravilno razumeti in ovrednotiti.« Dr. Bogataj je predvsem poudaril, da je treba v ljudeh ponovno vzbuditi zanimanje za našo kulturno dediščino. Pomembna naloga v tem smislu čaka predvsem tiste, ki vzgajajo našo mladino.

Gostovanje Drame SNG iz Ljubljane »Svetniški vrelec« ali poetični drobci irskega mita

Duh zelene Irske je za kontinentalne Evropejce precej odmaknjena stvarnost, ki jo slutimo morda le v dramskih delih G. Bernarda Shawa, enega najodličnejših dramatikov dvajsetega stoletja. Ob dublinskem gledališču Abbey Theatre pa se je oblikovala in razvijala skupina njegovih predhodnikov — irskih dramatikov —: Lady Gregory, William Butler Yeats in John Millington Synge (1871-1909), ki se je proslavil predvsem s komedijo Vražji fant z zahodne strani.

Pred kratkim je Drama SNG iz Ljubljane gostovala s Syngovo celovečerno igro »Svetniški vrelec«, ki ob krstni uprizoritvi leta 1905 ni navdušila publike, češ da je premračna, našla pa je nekaj zago-

Avtorici prof. Majdi Artač Sturman se opravičujemo, ker je njen prispevek po pomoti izostal v prejšnji številki Novog lista.

Uredništvo

vornikov med kritiki. Igra vsebuje miralske prvine, elemente krščanske simbolike, ki se navezujejo na irsko folklorno tradicijo. Globoko je zakoreninjena tako v irskem svetlu ločja, trav, zelenih pašnikov, ptic, bledega sonca, ovc, v svetu, kjer se barve zabrišejo v nekakšni poetični sivini mirnega življenja preprostih ljudi.

Svetniški vrelec je nekakšna črna komedija: komičnost se preliva v tragiko, ki pa že meji na grotesko. Zgodba se odvija v irskem svetu ločja, trav, zelenih pašnikov, ptic, bledega sonca, ovc, v svetu, kjer se barve zabrišejo v nekakšni poetični sivini mirnega življenja preprostih ljudi.

Takšna preprosta, dobra človeka sta tudi slepi berač Martin Doul in njegova prav tako slepa žena Mary Doul, ki ju voda čudežnega svetniškega vrelca nenadoma iz sveta urejene slepote in harmonične vizije življenja pahne v kruto realnost tako, da jima povrne vid. Njun svet se zruši, pri tem pa še posebej trpi stari Martin. Znajde se ob klepetavem babišču, obenem pa zapada poltenosti ob pogledu na brhka dekleta, ki burijo njegovo domišljijo. Svoje sle po telesni lepoti ne more potešiti ob lepi, mladi Molly. Razodene se mu svet laži, prevar in goljufije, v katerem ne more živeti. Ko postopoma spet izgublja vid, se vrača s svojo dobro, staro Mary v prvotni svet harmonične samopreževanja in iluzije, ki bi ga za nobeno ceno več ne zamenjal.

Tragedija fizične slepote, v kateri sta bila starca prisiljena živeti, je v njiju izostrila druge čutne sposobnosti, predvsem pa nepotvorjeno, čeprav iluzorno dojemanje sebe in okolja. Čudež, povrnitev vida in možnost vključitve v običajno vaško življenje, pa so predvsem Martina privedli do tragičnega osebnega zloma. Zanj — kot tudi za ženo Mary — je edina katarza povrnitev v slepoto, oziroma v čustveno in čutno doživljanje ne samo vaše skupnosti, temveč tudi čudovite irske narave, njene skrite govorice rastlin in živali, za katero so drugi slepi in gluhi.

Martinovo in Maryjino popotovanje iz slepote v svet spoznanja in preko njega spet v temo iluzije se odvija na dognanem scenemskem prostoru, ki je mojstrsko izdelan iz toplega lesa. Zdaj križišče s križem in cervovijo v ozadju, pa spet polomljena kolesa in kovačnica — vse v zamisli Davida Flatna. Irski duh pravadnih zgodb in balad so pričarali mavrični in črnobeli kostumi, živordeče lasulje, tipični črni klobuki in ženska pokrivala; z njimi je kostumograf Zlatko Bourek znal imenitno poustvariti irsko folkloro, ki je zaživela z ljudsko glasbo skladatelja Davorja Rocca.

Režiser Georgij Paro je imel ob sebi uigrano ekipo sodelavcev, ki so znali s svojim doprinosom valorizirati odrsko dogajanje in besedo. Syngovo besedilo v izdelanem prevodu Lada Kralja je pozornemu gledalcu moglo nuditi izjemen užitek: mestoma nekoliko arhaizirana govorica se je prelivala v jasno, s pomenom nabito sproščilo. Sploh je igra Svetniški vrelec precej poetična, lirizirana dramska vizija človekove poti skozi iluzijo v spoznanje in nazaj.

Slepi par, irska Filemona in Baukido, sta plastično upodobila Polde Bibič in Majda Potokar. Svoji vlogi sta odigrala polnokrvno, obvladujoč ves razpon razpoložene lestvice, od sreče do popolne deziluzije, s trpkim humorjem in dobršno dozo samoironije. Robatega kovača Timmyja je energično prikazal Dare Valič, ob njem pa je Zvezdana Mlakar odrezavo in prijeto odigrala mlado Molly Byrne. Na odru so se v večjih in manjših vlogah zvrstili še Maja Končar, Ludvik Bagari, Marko Okorn, Lenka Ferenčak in Miro Habjanič ter člani Gledališča Ane Monro.

Majda Artač Sturman

* * *

Za novega predsednika vsedržavnega sveta časnikarske zbornice je bil pred dnevi izvoljen 56-letni časnikar Gianni Faustini iz Tridenta. Bil je glavni urednik sedežev RAI v Bocnu in Tridentu ter dnevnikov Adige in Alto Adige. Trenutno je zaposlen pri Inštitutu za kulturo v Tridentu.

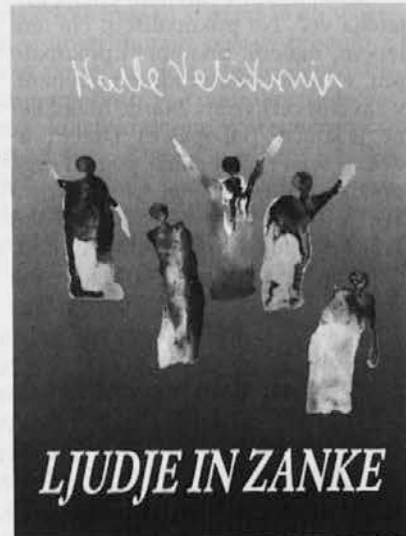
Napoveduje se zanimiva zbirka Goriške Mohorjeve družbe

Goriška Mohorjeva družba, ki razen krajsih medvojnih prekinitvev deluje od leta 1924, pripravlja za svojo letošnjo knjižno zbirko zanimiv izbor.

Poleg vsakoletnega *Koledarja*, ki je tradicionalno povezan z zbornikom, v katerem lahko bralec najde zapise o dogajanju v minulem letu ter članke in razprave z najrazličnejšo vsebino, bo v letošnjem knjižnem daru izbor črtic primorskega rojaka Narteja Velikonje z naslovom *»Ljudje in zanke«*. Knjigo je za tisk pripravila znana univerzitetna profesorica Helga Glušič, ki je tudi napisala temeljito spremno študijo, ki bo Velikonjo približala slovenskemu bralcu. Kot znano, je bil ta pisatelj celih 45 let prepovedan v Sloveniji. Te dni, ko je v Ljubljani 10. Slovenski knjižni sejem, pa je ta knjiga že na polici, ob drugih knjigah Goriške Mohorjeve družbe, ki svoje izdaje zadnjih dveh let predstavlja na policah Mohorjeve družbe iz Celja.

Goriška Mohorjeva se bo z letošnjo izdajo oddolžila tudi spominu žrtev drugega Tržaškega procesa. Izšla bo namreč knjiga, ki jo je napisal duhovnik, publicist in pisatelj Joško Kragelj in ji dal naslov *»Simon iz Ruta«*. Povest je posvečena spominu Simona Kosa, knjiga pa ima tudi svojo zgodovinsko vrednost, saj so v njej med drugim objavljena vsa pisma, ki jih je Kos v času fašističnega preganjanja napisal svojim najdražjim.

Kot druga knjiga iz zbirke *»Naše korenine«* pa bo zagledala luč zgodovinska študija o narodnem buditelju in publicistu Andreju Marušiču, ki je umrl leta 1898. Pripravil jo je znani solkanski zgodovinar in javni ter politični delavec dr. Branko Marušič. V knjigi bodo ponatisnjeni spomini Andreja Marušiča *»Moja doba in podoba«* ter nekateri njegovi pomembnejši članki. Ob tem pa bo objavljena še obsežna študija o njegovem delu in dobi, ponatisnjeni teksti so opremljeni z opombami, objavljena pa bo tudi bibliografija del in člankov, ki jih je

Platnica knjige Narteja Velikonje

v dolgem javnem in političnem delovanju napisal Andrej Marušič.

V knjižni zbirki, ki bo javno predstavljena v začetku decembra, pa ima častno mesto sedemnajsti snopič *Primorskega slovenskega biografskega leksikona*, ki ga ureja prof. Martin Jevnikar. Snopič se bo začel z geslom o Narteju Velikonji, ki se je začel že v prejšnjem snopiču, štel bo 160 strani in zajel osebnosti do prvih pri-

Goriška Mohorjeva družba bo svojo novo knjižno zbirko predstavila v četrtek, 5. t.m., ob 17. uri v Katoliški knjigarni v Gorici. Cena celotne zbirke je 45.000 lir.

imkov, ki se začenjajo s črko Z. To monumentalno enciklopedično delo se torej bliža koncu. Zbira se že gradivo za zadnji redni zvezek, urednik in založba pa napovedujeta, da bosta išla še vsaj dva dodatna zvezka te dragocene publikacije.

Dneva avstrijskih literarnih revij

8. in 9. novembra so na Dunaju priredili posvet o avstrijskih literarnih revijah. V novi Hiši literature so iz svojih del brali Andreas Okopenko, Friederike Mayröcker, Liesl Ujvary, Milo Dor in Alfred Kolleritsch. O položaju literarnih revij v Avstriji in po svetu so poročali Franz Krahberger, Lev Detela, dr. Franz Schuh in dr. Gerhard Renner. V diskusijo je med drugim posegel tudi urednik Celovškega zvona dr. Reginald Vospornik, ki je opisal revijalno stanje pri Slovencih na Korškem.

Na občnem zboru društva Literarnih revij in avtorskih založb, ki je posvet o literarnih revijah na Dunaju priredilo, je bil za predsednika do konca leta 1992 spet potrjen Lev Detela, generalni sekretar društva pa je ostal Franz Krahberger.

Na 56. svetovnem kongresu mednarodnega PEN-a na Dunaju je društvo avstrijskih literarnih revij in avtorskih založb razstavilo na posebni stojnici vse poglobitve avstrijske revije, med drugim tudi slovenske. Zanje je bilo veliko zanimanja tudi mednarodne javnosti.

SPOŠNA OPREMA

Korsič

- SERIJSKO POHIŠTVO
- POHIŠTVO PO MERI
- PREUREADITVE

**PRODAJALNA
TRST - UL. S. CILINO 38
TEL. 040-54390**

NAŠA DRUŠTVA

PD »Oton Župančič« iz Štandreža

Že skoraj pol stoletja deluje v Štandrežu na Goriškem domače Prosvetno društvo, posvečeno velikemu pesniku Otonu Župančiču. Društvo je bilo obnovljeno takoj po vojni, novembra leta 1945, njegove korenine pa segajo daleč v preteklost, tja v drugo polovico prejšnjega stoletja, ko je bilo v vasi ustanovljeno Pevsko in bralno društvo. To je zelo aktivno delovalo do prve svetovne vojne, ko je moralo veliko njegovih članov in pevcev zboru prijeti za orožje. Dejavnost je spet oživela ob koncu prve vojne, a kmalu je fašizem nasilno preprečil vsakršno slovensko kulturno prosvetno delovanje. Ostal je le zbor, ki se je zatekel v cerkev, društvo pa je le občasno in na skrivaj pripravilo kako prireditev.

Ko se je zaključila druga svetovna vojna, so vaščani iz Štandreža sklenili, da nekdanje bralno in pevsko društvo spet obudijo k življenju. Prvi občni zbor je bil že proti koncu leta 1945; udeleženci so izvolili novo vodstvo in sklenili, da bodo organizacijo poimenovali po Otonu Župančiču. Takoj po obnovitvi društva je prišlo do ustanovitve raznih odsekov, ki so začeli delati s polno paro. Najpomembnejši je bil pevski odsek. V okviru društva sta obstajala dva zbora, mešani in mladinski. Zelo aktivno in z velikim navdušenjem so delovali tudi člani dramskega odseka. Sprva so domači »igralci« pripravili nekaj manj zahtevnih iger, kasneje pa so postavili na oder tudi nekaj težjih del znanih avtorjev. Poleg tega sta obstajala še telesno vzgojni odsek mladih in fotografski odsek, ki danes deluje le občasno.

Mladi so od nekdanj imeli pomembno vlogo pri usmerjanju

društvene dejavnosti. Že od samega začetka so prirejali razne družabne prireditve in izlete za sovaščane, sodelovali pa so tudi pri mnogih drugih kulturnih večerih. V prostorih PD »Oton Župančič« so se v teh petdesetih letih zvrstile res številne prireditve, razne proslave, koncerti, pa tudi prazniki in šagre. Do pred kratkim je društvo vsako leto prirejalo tudi priljubljeni »Jesenski praznik«, ki pa ga je bilo treba sedaj, zaradi pomanjkanja primerne prostora, ukiniti.

Toliko kar zadeva preteklost. Nekaj podatkov o sodobnejšem času nam je posredovala nekdanja predsednica društva Elda Nanut. Od številnih, prej navedenih odsekov društva, se je danes dejansko ohranil le pevski zbor. Gledališke skupine ni več, le občasno pripravijo člani kako igrice. Tudi fotografski odsek precej nerodno deluje. Glavno vlogo v društvenem delovanju ima torej

Adventna prodajna razstava slik za SKLAD MITJA ČUK

bo do 15. decembra 1991 v Hranilnici in posojilnici na Opčinah.

Od ponedeljka do petka med 17. in 20. uro. Ob nedeljah od 10. do 12. ure.

mešani pevski zbor »Oton Župančič«, ki ima za seboj že nekaj pomembnih gostovanj in redno nastopa na zborovskih revijah v zamejstvu. Sredi šestdesetih let je prišlo do ustanovitve moškega zbora društva, deset let kasneje pa še ženskega. Zbora sta tako nekaj let nastopala ločeno, združila sta le za posebne prilike.

Gledališka skupina društva »O. Župančič« iz Štandreža je lani pripravila recital »Najbolj smo srečni, ko otrok mirno spi«

Kaj kmalu pa sta uvidela, da je najbolje, da spet združita moči in tako od začetka osemdesetih let spet obstaja mešani pevski zbor, ki šteje 33 članov. Predvsem je pozitivno dejstvo, je poudarila Elda Nanut, da je v zadnjih letih vstopilo v zbor kar 15 mladih. Poleg »odrasle« pevske skupine pa deluje v okviru društva tudi otroški zborček, ki šteje kakih 25 članov. V njem pojejo malčki iz vrtca in osnovne šole.

Elda Nanut je ob koncu še dejala, da doslej na žalost ni bilo mogoče navezati prijateljskih stikov s sorodnim društvom, ki prav tako deluje v vasi. Nekaj poskusov za skupno delovanje je bilo sicer storjenih na obek straneh, vendar kaže, da je idejno ločevanje, predvsem med srednjo generacijo, še vedno močno prisotno. »Upajmo,« je zaključila Nanutova, »da bodo mladi v bodoče premostili te ovire.«

V zadnjih letih je vajeti PD »Oton Župančič« prevzela mlajša generacija. Za predsednico društva je bila izvoljena Sara Hoban.

»Največje težave ima naše društvo s sedežem,« je poudarila mlada predsednica, »predvsem po uvedbi protipožarnih norm. Vse pa kaže, da se bodo stvari kmalu obrnile nekoliko na bolje, ker je Pokrajina odobrila prispevek, s katerim bomo lahko vsaj delno prenovili sedež. Društvo smo sedaj vzeli v roke mladi. Naše delo je naporno, saj želimo biti zanimivi za starejšo, obenem pa tudi mlajšo generacijo. Mlade seveda zanimajo predvsem športne dejavnosti. Zeleti bi bilo, da bi se v bodoče začeli bolj zanimati tudi za kulturo, za kar si mi vztrajno prizadevamo.«

(hj)

S.K.P.D. »F. B. Sedej«
iz Števerjana

vabi na predstavitev knjige

»Mi in Brda«

ki bo v Sedejevem domu 10. decembra 1991 ob 20. uri. Knjigo bo predstavil dr. Mirko Špacapan.

Jurij Paljk

Kaj mi je pomenil Freddy Mercury

Ko sva se prejšni teden spet srečala z dr. Legišo, glavni in odgovorni urednik Novega lista je, sem mu rekel, da je umrl Freddy Mercury, in da mi je zelo žal zanj in za vse skupaj v zvezi z njim. On mi je samo odvrnil: »A to je tisti, ki je kvaril mladino?, bral sem.«

Rekel sem mu, da bova o tem morala govoriti, ker pač ne mislim tako kot on, generacijska razlika je v nekaterih rečeh le prevelika med nama, da bi se povsod in v vsem ujemala. V isti sapi pa lahko zapišem, da sem se spoštovanja drugačnega mnenja tudi pri njem naučil, znan sem namreč po svoji vipavski trmi. Tisti dan pa nisva imela časa za izmenjavo besed, moral je na letalo, v Rimu je namreč edini slovenski visoki predstavnik časnikarjev, imel je pač opravke. In tako je odšel. Jaz pa sem mu hotel razložiti, zakaj nočem, da se o tem ne govori.

Freddy Mercury je bil namreč vodja dobre rock skupine Queen, umrl je pa za boleznijo konca našega stoletja, boleznijo, pred katero je še danes znanost nemočna in najbrž bo še nekaj časa, Freddy je umrl za Aidsom. Je torej žrtev bolezni, ki danes odmeva po svetu samo zaradi tega, ker pač žanje smrtno žrtve med najbolj poznanimi

ljudmi, tistimi, ki jih gledamo vsak dan na malem ekranu, na velikih platnih, poslušamo po stereo napravah, ki jih imamo vsi doma. Če slučajno kdo umre za rakom, rečejo, da je umrl za neozdravljivo boleznijo. Vsi vemo, da je to rak, a nihče niti ne trzne, niti besede o tej strašni in enako, ali pa skoraj, grozljivi in neozdravljivi bolezni ne rečemo nobene, samo tišina, in vsi in med seboj rečemo: »Brez besed ostaneš pred to boleznijo, grozno je.«

Rekli boste, da že veste, kam hočem priti, a vam takoj povem, da sploh nočem nikamor priti. Samo par besed bi rad o tem napisal. V Trstu in vsem kar k Trstu slovenskega spada, seveda Gorica ni nobena izjema, velja med ljudmi nenapisano pravilo, da je le klasična glasba tista, ki nekaj velja, k temu seveda spada še zborovsko petje, morda še Slaki, Avseniki, bivši ansambel mojega prijatelja Janeza: Taims, ob katerem smo vsi tako veselo peli, se imenitno počutili. Rock glasba in vse ostalo je pa nekaj drugega, nekaj, kar pač ne gre skupaj s slovenskim človekom v zamejstvu, ker pač »ni naše, ne odraža krščanske duše« in kaj jaz vem še kaj.

Imel sem pač srečo, da sem imel in zaenkrat še imam živega očeta, ki je prehodil celo Italijo, pol Jugoslavije in četrt Afrike, prišel po drugi svetovni vojni domov (sedem let je hodil to pot, vseeno manj kot nek njegov prijatelj, ki je prehodil enajst let, zakaj, ne ve nihče, če pa ve, se samo dela, da ve!) in ni nikdar pozabil tega, kar se je naučil, postal je namreč telegrafist, začetki elektronike so se šele takrat

Avstrijski knjižni tedni s slovenskim doprinosom

V novembrskih dneh so bili na Dunaju in po vseh deželnih glavnih mestih avstrijski knjižni tedni. Na Dunaju so med 11. in 17. novembrom že štiriinštiridesetih po drugi svetovni vojni razstavili vsi poglaviti avstrijski založniki knjižne novosti te sezone. Na ogled pa je tudi nekaj nemških knjig slovenskih avtorjev. Predvsem na skupinskih stojnicah med seboj povezanih založbi in interesne skupnosti avstrijskih avtorjev so razstavili marsikaj slovenskega.

Novosti med drugim ponuja celovška založba Wieser, pri kateri je nedavno izšel nemški prevod zgodovinskega romana **Galjot** (Der Galeot) iz peresa **Draga Jančarja**. Isti avtor je pri Mohorjevi založbi v Celovcu izdal za razumevanje sedanje jugoslovanske krize in slovenske stvarnosti ključne eseje **Spomini na Jugoslavijo** (Erinnerungen an Jugoslawien) v nemških prevodih različnih posrednikov. Celovška založba Drava je poslala na trg nemški prevod romana o zloglasnih povojnih dachauskih pro-

cesih **Umiranje na obroke** (Sterben auf Raten), ki ga je napisal **Igor Torkar**. Pri majhni založbi Edition Thahäuser iz Zgornje Avstrije ponuja **Janko Messner** nemško varianto drugega dela svojega **Koroškega triptiha — Prijavnica** (Der Meldezettel). Pri dunajski založbi Atelier so **Janku Ferku** objavili pod naslovom **Na robu tišine** (Am Rand der Stille) novi izbor njegove poezije. Svojo prvo nemško pesniško zbirko **Luči + svetlo** (Gelichter + Lichtes) je pri graški založbi Droschl objavil **Fabjan Hafner**, ki velja tudi za uspešnega prevajalca slovenske literature v nemščino.

Na isti dunajski prireditvi je 15. novembra celovška Mohorjeva založba opozorila na 140-letnico svojega obstoja. O pomenu najstarejše slovenske in ene najstarejših avstrijskih založb je med drugim spregovoril njen ravnatelj **dr. Anton Koren**. Mohorjeva založba se je v zadnjih letih posredniško odprla tudi nemški literaturi. Zato sta na prireditvi nastopila nemško pišoči narečni družbenokritični pesnik **Bernhard C. Bünker** in pevka šansonov **Barbara Stromberger**.

Lev Detela

* * *

V petek, 29. novembra, je bila v Ovčarjevi hiši pri Banih otvoritev razstave z naslovom »Štemana za v prvi ples«, ki jo je priredilo domače društvo SKD »Grad« od Banov v sodelovanju z zadrugo Ban. Na ogled so zanimive stare fotografije, razglednice in ljudske noše, izdelane po izvornih krojih.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, štev. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Bojan Brezigar, Ivo Jevnikar, Helena Jovanović, **Drago Legiša** (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Oglaš: Publist d.z.z., Trst, ul. Montecchi 6; tel. 040/7796611.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

porojevali. Prišel je domov na Vipavsko in vsi njegovi prijatelji, res prav vsi, ker jih večino poznam, ali pa sem jih poznal, ker so skorajda vsi že pomrli, so pozabili na vse, moj oče pa ni, res ni. In tako si je sam poleg trt in zemlje in domačih živali in nas, njegove družine, ustvaril svoj svet, sam je gradil radioaparate, oddajnike in vse ostalo, danes je eden izmed najstarejših amaterjev na Slovenskem. Ni mi mogel kupiti nobenega radia, meni ga je napravil iz starih kosov, ki so jih metali vsi proč, večina sestavnih delov je prihajala iz Italije, kjer se »je že imelo«. In tako sem imel radio, in tako sem poslušal vse, kar se je dalo poslušati, od Trsta do Washingtona in BBC ja iz Londona, najraje pa »Hallo, here is Radio Luxemburg and we are going with rock now...«, tisti, ki ste kdajkoli poslušali Luksemburg, že veste, da so to bile najbolj poslušane oddaje na Vzhodu, kar jih je sploh kdajkoli bilo.

In tako naprej. V opero sem šel šele takrat, ko me je peljal dr. Požar, a ni bilo več isto, kot ni bilo več isto, ko sem moral kot gimnazijec mirno sedeti v Ljubljani in poslušati slovenske filharmonike, ki so nam zatežali ves večer, iz Vipave smo se namreč pripeljali že popoldan, da smo lahko videli vse mogoče muzeje in galerije in nihče ne ve, kako je znal gospod Požar predstaviti nekatere slike slovenskih slikarjev-klasikov, še danes niti ne pomislim, da bi jih šel še enkrat gledat, ker se bojim, da niso tako lepe, kot so mi takrat bile.

Rekli boste, da razumete, ker pač ne znam brati not, a vam moram povedati, da jih znam, mislim, da ni niti enega fanta iz Požarjeve šole, ki ne bi znal brati not, vsi nismo postali imenitni organisti, velika večina pa.

»In potem gre fant v svet, začne postajati mož«, tako je bilo nekje zapisano. Vedno sem nosil s seboj radio, kakršenkoli že, a vedno sem ga nosil s seboj, prvega sem kupil šele pri petindvajsetih letih, ker sem sklenil, da bom enkrat že domov prinesel radio, ki »je moderen«, še danes je na omari doma, mama ga zna samo vžgati, oče pa vse ostalo. Ko sem jim ga hotel pred kratkim vzeti, ker sem dobil v dar

LEVSTIKOVA HOTELA V ITALIJI

PALACE HOTEL je v samem središču Gorice, približno en km od državne meje. Ponaša se z odlično restavracijo, dnevnim barom, dvema dvoranama za 120 obiskovalcev in lastnim zaprtim parkiriščem.

V udobnih sobah je skupno 150 postelj. V sobah so kopalnica, sušilec za lase, mini bar, telefon in radijski ter televizijski sprejemnik. Za dobro počutje in informiranost gostov skrbi slovensko osebje.

Naslov: PALACE HOTEL, Corso Cavour 63, 34170 GORIZIA GORICA, tel. 0481/82166, fax 0481/31658

Na novo odprti HOTEL EMONA, II. kat. je v zgodovinskem središču Rima

Vse sobe imajo lastno kopalnico, radijski in televizijski sprejemnik, telefon in mini bar.

Tudi tukaj boste v družbi rojakov, ki bodo pripomogli k vašim lepšim počitnicam.

Pokličite nas na telefon: 06/7027827 ali 7027911; fax 06/7027878

Naslov: HOTEL EMONA, Via Statilia 26, 00185 ROMA

V obeh hotelih imajo slovenski gostje popust! Pričakujemo vas.

Izrezite in shranite!

NOVICE

V soboto, 23. novembra, je bilo v Kulturnem domu na Proseku tradicionalno srečanje štiri-rih pevskih zborov, že 19. po vrsti. Sobotni zborovski koncert se je pričel z nastopom domačega zbora »Vasilij Mirk«, nato pa so zapeli še mešani zbori iz Železne Kaple, Brežic in Stražišča. Vsi štirje zbori se srečujejo vsako leto vse od leta 1973.

Zunanji minister De Michelis je tudi na konferenci v Trstu (30.11.) govoril o nacionalistih v Ljubljani in očital ministru Jelku Kacinu, da je med agresijo »manipuliral s podatki«. Zgodbo o ljubljanskih nacionalistih smo iz ministrovih ust že slišali, novost je le, da si tokrat dolgolasi minister vzel na piko tudi Jelka Kacina, ki se je prav med junijsko vojno izkazal kot »gospod« minister za informiranje.

boljšega, in bi tako napravil samo zamenjavo, mi ga niso dali. Najbrž je prvi moderen, lahko bi jih imeli več, a to ni več isto; mislim, da se razumemo.

In ob vsem tem je bil z mano rock, tudi Freddy Mercury, ki se je na odru tako repenčil s svojo »I want to be free«, da je bilo še meni nerodno. Mislim, da sem tudi odrasel, nikdar se namreč nisem nikomur več postavljala, ko mi je razlagal, kako je rock in vse ostalo, kar je z njim, »nižje in sploh in oh...«, samo poslušal sem, no ja, včasih sem ga tudi nekam poslal.

Danes imam imenitno zbirko Bacha, njegovih sodobnikov, orgelske glasbe, ki mi je najbolj všeč, ruskih zborov in še in še, o Billie Holiday in njenih imenitnih blues pesmih niti ne govorim. Saj ne rečem, da ni to nekaj izrednega, ker vem, da je, ampak... Ampak: še vedno mi najbolj zapeje kri takrat, mi smo nekoč rekli »zapumpa«, ko slišim neko dobro kitaro, ki tako dere bobnič, da komaj čakam prave bobne, ki vstopijo, in potem glas, ki napove spet dober rockovski komad. Ne morem si pomagati, Rollingi so zame Rollingi, Freddy je le Freddy in Bowie je Bowie. In tako naprej, od Status Quoja do Pinkičev, najbrž je res treba s to glasbo živeti, da potem ne rečeš tako, kot mi je pred kratkim rekel prijatelj duhovnik: »Ves duh ste umorili z rockom, vse morite s tem.«

In kaj ima to opraviti s smrtjo Freddyja Mercurya? Najbrž ne veliko. Morda pa vse. Mislim, da bo že dovolj to, da bo urednik Legiša to prebral in potem rekel: »Ja, naj bo, ker ste mladi in ker sem jaz star, ne razumem najbrž vsega dovolj dobro.« Gotovo pa ne bo vedel, da sem čisto slučajno prav na uredništvu Novega lista omenil Davidu, ki je pravkar imenitno na univerzi opravil tezo o teranu, da mi je žal, da je umrl Freddy. Tako so se mu zasvetile oči, da sem mu takoj rekel, naj mi pripravi zadnjo kaseto Freddyjevega ansambla, sam sem mu obljubil neko zelo staro ploščo. Kot se pač dela med ljudmi, ki jim je rock glasba všeč.